

УДК 658.512.23:629.123.3

Кузнецова І.О.,
д.мистецтвознавства,
Шепель Г.В.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕР'ЄРІВ КАЮТ-КОМПАНІЙ ВАНТАЖНИХ І МАЛОТОННАЖНИХ СУДЕН

Анотація: Дизайн інтер'єру кают-компаній на судах залежить від конструктивних особливостей судна і кількості членів екіпажу. Увага приділяється типу судна, призначенню і його водотоннажності, це безпосередньо взаємопов'язане з проектуванням кают-компанії. Було виявлено, що дизайн інтер'єр залежить від таких факторів як розміщення кают-компанії в частині судна, де присутні чи відсутні ілюмінатори. Кают-компанії, в основному, виконують дві функції, не залежно від площі судна: прийом їжі і загальні збори.

Ключові слова: кают-компанія, інтер'єр, вантажне, малотоннажне судно

Постановка проблеми. Інтерес до роботи в морі з часом не згасає, а навпаки набирає оборотів. Розвивається техніка, розробляються нові механізми, створюються більш міцні матеріали. Архітектура, конструкції, технологічні особливості морського судна модернізуються, але інтер'єру приділяється увага тільки на пасажирських судах або судах приватного користування. Інтер'єри вантажних суден і малотоннажних не удосконалюються. Це є великою проблемою, оскільки за рахунок інтер'єру можна поліпшити психологічний і фізичний стан екіпажу на судні. Також це покращить рівень працездатності на судні. Першим кроком до удосконалення є аналіз особливостей організації інтер'єрів вантажних і малотоннажних суден.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз останніх досліджень. Інтер'єр кают-компаній розглядав Павлюченко Ю.Н. [3]. Його дослідження можна використовувати як базис для вивчення кают-компаній, але вибірково, тому що основна увага була спрямована на еволюцію судна. Фунтусов А.А. [4] розглядав кают-компанії з точки зору архітектурних особливостей, але основна увага була спрямована на безпеку експлуатації морського судна, що старіє. Так само розглянуті приклади, як користуватися приміщеннями при такому стані

судна. Інтер'єри кают-компанії були розглянуті в загальних правилах використання громадських приміщень. Інтер'єри кают-компаній розглянула Юджина Ю.В. [5]. Основна увага була спрямована на проектування малих яхт і катерів, враховуючи населений простір і визначення головних розмірів, основних статей навантаження. Дослідження Олтедала Х.А. [7] для вивчення кают-компаній можна використовувати лише частково: його дослідження спрямовані на порівняння управління танкерів і суховантажів. При цьому поверхово розглянуті кают-компанії. Автори [2,6] раніше розглядали інтер'єри інших типів суден: круїзних і яхт. Особливості інтер'єрів кают-компаній вантажних і малотоннажних суден з акцентом на дизайн - проектування практично не досліджені.

Формулювання цілей статті: проаналізувати особливості інтер'єрів кают-компаній вантажних і малотоннажних суден.

Основна частина. При написанні статті були проаналізовані 300 різних інтер'єрів кают-компаній на суднах. Проведено соціологічне опитування серед людей працюючих на морському судні. Соціологічне опитування більш широко відкрило існуючу проблему в інтер'єрах кают-компанії. Допомогло з'ясувати перелік факторів, зміна яких створить середу, яка не тільки не вплине негативно на психологічний і фізичний стан людини, а, навпаки, зробить стан максимально комфортним.

Аналіз показав на те, що незалежно від розмірів судна кают-компанія має дві функції. Перша функція полягає в зборі екіпажу офіційному чи не офіційному. Інша функція - прийом їжі.

Вдале рішення прийому їжі вирішено в кают компанії вантажного судна NHL VALPARAISO німецької компанії (рис.1). На великих судах (вантажні, військові) в кают-компаніях комсклад і рядовий склад сидять окремо один від одного. Місця для прийому їжі закріплені за кожним членом екіпажу. Так ж кількість місць в кают-компанії залежить від кількості членів екіпажу і часу робочих вахт.

Рис.1. HHL VALPARAISO. Hansa Heavy Lift. Монровія. 2010 р.

Кают-компанія може бути одним приміщенням або складатися з декількох суміщених. При проектуванні судна для кают-компанії виділяється одне приміщення, але при реконструкції зустрічаються випадки, коли об'єднують кілька приміщень, які несуть одну функцію (наприклад, українське судно «Омега», реконструкція 1997 р.).

Ще одним вагомим фактором є розміщення кают-компанія у залежності від розташування бортових ілюмінаторів. У зв'язку з цим розстановка столів також буде відрізнятися. В кают-компаніях, які складаються з одного приміщення, в основному стоятиме один великий стіл; в суміщених приміщеннях стоятимуть столи, розраховані на чотири людини (кількість столів залежить від кількості членів екіпажу). Частіше за всього один великий стіл присутній на військових і малотоннажних судах. Столи розставляють перпендикулярно осі симетрії судна. Уздовж борту розташування вважається незручним. Отже при перпендикулярної розстановці одні члени екіпажу дивляться в ілюмінатори, інші бачать, що відбуваються в приміщенні. Так само місця для сидіння можуть бути індивідуальними або цілим диваном. В основному дивани розташовуються уздовж борту під ілюмінаторами.

Кольорова гамма в кают-компаніях зустрічається найрізноманітніша; вибір кольору здебільшого залежить від індивідуального сприйняття і вибору капітана. Рекомендації відносно вибору кольорової гамми відсутні.

Існує проблема з освітленням. Бракує денного світла. Освітлення в основному не яскраве, це впливає на психологічний комфорт під час знаходження в кают-компанії.

В кают-компаніях обов'язково присутні меблі, відповідні всім законам

ергономіки судна (рухливість стільців і столів повинна бути обмежена), супутниковий телефон, великий телевізор.

Так само залежно від конструкції судна в кают-компаніях присутні зони відпочинку. Ці зони відпочинку мусить бути огорожені від загального простору для максимального комфорту (рис.2). Присутні музичний центр, міні більярд або настільний теніс, якщо високий рівень остійності судна (екіпаж грає в штильову погоду), полки і тумбочки з книгами.

Рис.2. HHL VALPARAISO. Hansa Heavy Lift. Монровія. 2010 р.

Рослини присутні в тих випадках, якщо є людина, яка буде стежити за ними. Для загального користування присутній холодильник, електричний чайник, місце відведене під печиво, хліб і т.п.; тостер, для того щоб член екіпажу міг швидко перекусити і піти відпочивати або на вахту.

За допомогою соціологічного опитування були складені рекомендації, в які були включені побажання респондентів. Вдалим рішенням вважається таке розташування столу, коли люди сидять обличчям до ілюмінаторів, а не спиною, на чолі стола - капітан. Рекомендується прямокутна форма ілюмінаторів. Бажано мати освітлення двох видів: холодне і тепле. Холодне використовувати при зборі екіпажу, тепле під час прийому їжі та відпочинку. Кольорову гамму кают-компанії виконувати в світлих тонах при використанні яскравих акцентів. Так як знаходження в повністю світлому інтер'єрі може викликати депресію, тим більше в таких умовах, як на морському судні.

Рекомендується використовувати живі або штучні листові рослини із сімейства в'юнових. Рослини мають заспокійливий ефект і нормалізують психологічний стан людини. Для поділу простору на зони використовувати

декоративні перегородки. Вони розділяють приміщення на зони, але в теж час пропускають світло і не роблять приміщення, яке огорожено, закритим. Для створення найкращого психологічного комфорту підійдуть фотошпалери із зображенням природи (бажано без зображення води). В зонах для відпочинку крісла-масажери. Мають бути вільний Інтернет для загального користування екіпажу та більше розважальних ігор та цікавої літератури в зоні для відпочинку.

В кают-компанії все має працювати на заспокоєння. Створювати комфорт не тільки на фізичному рівні, але і на психологічному. Психологічному стану в даних умовах слід приділяє більше уваги. Від цього фактора залежить не тільки здоров'я екіпажу, а так само і рівень працездатності.

Висновки. Особливості інтер'єрів кают-компаній на вантажних і малотоннажних суднах залежать від конструктивних особливостей судна. Виявлені такі недоліки в проектування кают-компаній: недостатня освітленість приміщення, залежність вибору кольору стін від рішення капітана, розташування столів уздовж борту, зони відпочинку не відгороджені від загального приміщення, мало рослин (справжніх або штучних). Запропоновано такі рекомендації у проектування кают-компаній: зонування приміщення; розміщення столів перпендикулярно осі симетрії судна; рішення розстановки місць сидіння таким чином, щоб людина була обличчям до ілюмінаторів; меблі, які відповідають законам ергономіки судна; прямокутні ілюмінатори; тепле і холодне освітлення; використання живих та / або штучних рослин; використання декоративних перегородок; використання фотошпалер (зображення води відсутнє), все направлено на комфорт фізичний та психологічний.

Перспективи подальших досліджень оформлення кают-компаній можуть бути пов'язані з рекомендаціями з вибору колірної гами.

Література

1. *Гундобин А.А.* Проектирование общего расположения судна / А.А. Гундобин, Ю.Н. Павлюченко. – Владивосток: ДВПИ, 1976. – 48 с.

2. *Кузнецова І.О.* Особливості інтер'єрів громадських приміщень сучасних круїзних суден / І.О. Кузнецова, А.А. Мараховський, Г.В. Шепель // Міжвідомчий науково-технічний збірник: Технічна естетика і дизайн. – К.: КНУБА., 2013. – Вип.12. – 232 с.
3. *Павлюченко Ю.Н.* Развитие архитектуры судов: дис. д. техн. наук : 07.00.10 / Юрий Николаевич Павлюченко. – Владивосток, 2002. – 58 с.
4. *Фунтусов А.А.* Оценка влияния возраста морского транспорта судна на безопасность и эффективность его эксплуатации: автореферат диссертации на соискание учёной степени канд. техн. наук : 05.22.19 / Анатолий Анатольевич Фунтусов. – Владивосток, 2008. – 22 с.
5. *Юдкина Ю. В.* Проектный выбор характеристик малых судов и катеров с учетом тренировок обитаемости: метод. указ. / Ю. В. Юдкина; СПбГМТУ. — СПб., 2009. — 35 с.
6. *Kuznetsova I.* Special features of modern yacht interiors / I. Kuznetsova, H. Shepel // VI Всесвітній конгрес: Авіація у XXI столітті – Безпека в авіації та космічні технології. – К.: НАУ., 2014. – Volume 3. - С. 10.15 - 10.20.
7. *Oltedal H.A.* Tanker versus Dry Cargo - The use of Safety Management Systems within Dry Cargo Shipping: conference publication / H.A. Oltedal, O.A. Engen. - Norway : Taylor & Francis Group ESREL, 2010 – 129 p.

Аннотация

Кузнецова И.А., Шепель А.В. Особенности интерьеров кают-компаний грузовых и малотоннажных судов. Дизайн интерьера кают-компаний на судах зависит от конструктивных особенностей судна и количества членов экипажа. Внимание уделяется типу судна, назначению и его водоизмещению, это непосредственно взаимосвязано с проектированием кают-компаний. Было обнаружено, что дизайн интерьер зависит от таких факторов, как размещение кают-компаний в части судна, где присутствуют или отсутствуют иллюминаторы. Кают-компании в основном выполняют две функции независимо от площади судна: прием пищи и общее собрание.

Ключевые слова: кают-компания, интерьер, грузовое судно, малотоннажное судно

Summary

Kuznetsova I., Shepel H. Interior design features of trucks and small vessels mess. Design of a mess aboard ship depends on the vessel's construction features and the number of crew members. Attention is paid to the type of vessel and its displacement, which are interrelated and both affect the design of a mess. It was discovered that the interior design depends on such factors as placement of the mess within the area of the ship that may have or may have no portholes. A mess basically perform two main functions, regardless of the size of the ship, as an area where personnel eat and a place for meetings.

Keywords: mess, interior, cargo ship, light-duty ship